

เส้นทางสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินวังน้ำเย็น จากสิทธิในที่ดินสู่การพึ่งพาตนเอง

เรื่อง : พรทิพย์ เสนามนตรี

เรียบเรียง : ทองคำ สโมสร/ เรวดี อุลิต

สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภอวังน้ำเย็น (คทช.) จำกัด เดิมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ซึ่งมีเป้าหมายช่วยเกษตรกรผู้ยากไร้ขาดที่ดินทำกินในจังหวัดสระแก้ว เดิมทีประชาชนจำนวนมากต้องเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย เนื่องจากด้วยส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงและการมีคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ด้วยนโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) สหกรณ์ฯ จึงได้ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการแปลงนโยบายให้เป็นรูปธรรม ด้วยการจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับผู้เดือดร้อนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนด้านอาชีพ ระบบสาธารณสุข โภค และสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง นี่คือนวัตกรรมที่ชัดเจนของการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ชุมชน และภาคีต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินอย่างยั่งยืน และมอบความมั่นคงในชีวิตให้กับประชาชนระยะยาว

จากที่รกร้าง สู่รากฐานที่มั่นคง: วิถีชีวิตที่บ้านคลองฝักมิด

บ้านคลองฝักมิด หมู่ที่ 8 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ถือเป็นจุดเริ่มต้นใหม่ของกลุ่มประชาชนผู้ยากไร้ที่เคยขาดแคลนทั้งที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย โดยประชาชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำงานรับจ้างทั่วไป มีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง เดิมพื้นที่นี้เป็นเพียงที่รกร้างและป่าเบญจพรรณที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์ บางส่วนเคยถูกบุกรุกใช้ประโยชน์โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แต่เมื่อกลุ่มคนนี้ได้มารวมตัวกัน พื้นที่แห่งนี้จึงถูกพลิกฟื้นให้กลายเป็นชุมชนที่เปี่ยมไปด้วยชีวิตชีวา

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์พื้นถิ่นและผู้ย้ายถิ่นที่เข้ามาหางานทำ พวกเขาใช้ชีวิตเรียบง่าย เน้นการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันแบบครอบครัวใหญ่ โดยใช้แรงงานครัวเรือนในการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อยังชีพ การรวมกลุ่มกันจึงเป็นประตูสำคัญที่ทำให้พวกเขาได้เข้าถึงที่ดินทำกินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และมีโอกาสในการสร้างคุณภาพชีวิตที่มั่นคงอย่างยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มประชาชนเหล่านี้ได้รวมตัวกัน และได้ลงทะเบียนผู้ไม่มีที่ดินทำกินกับสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดยผ่านกระบวนการคัดสรรอย่างเป็นระบบ จนได้รับการจัดสรรที่ดินจาก ส.ป.ก. จำนวน 321 ไร่ ให้กับผู้เดือดร้อน 36 ครัวเรือน เพื่อใช้สำหรับการประกอบอาชีพและสร้างที่อยู่อาศัย

หลังจากที่ได้รับที่ดินจาก ส.ป.ก. ในปี 2560 เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนาชุมชน โดยประชาชนมีโอกาสร่วมกันสร้างบ้าน สร้างสวน และรวมกลุ่มกันพัฒนาอาชีพ มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ เช่น ถนน ไฟฟ้า และน้ำเพื่อการเกษตร ทำให้ชุมชนเริ่มมีความเข้มแข็ง มีระบบการบริหารจัดการที่ดีขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

จากครอบครัวไร้ที่ดิน สู่วิตที่มั่นคง

ต่อมาในปีผู้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจาก ส.ป.ก. จึงได้ร่วมกับเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนในจังหวัดสระแก้ว ได้ร่วมกันจัดทำข้อมูล แผนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตเสนอต่อสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. นำมาสู่การได้รับงบประมาณโครงการบ้านมั่นคงชนบท ในนามสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภอวังน้ำเย็น คทช. จำกัด เมื่อปี 2561 จำนวน 36 ครัวเรือน งบประมาณ 2,592,000 บาทการขับเคลื่อนงานในพื้นที่และรูปธรรมความสำเร็จที่สะท้อนผ่านครอบครัวของนางทองคำ สโมสร

เรื่องราวของนางทองคำ สโมสร สะท้อนถึงชีวิตของเกษตรกรผู้ยากไร้ที่ต้องเผชิญกับความไม่มั่นคง เดิมทีนางทองคำอาศัยอยู่ในครอบครัวใหญ่ ไม่มีทั้งที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง มีเพียงอาชีพรับจ้างทำไร่รายวันด้วยรายได้เพียง 300 บาท ซึ่งไม่เคยเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน แต่ทุกอย่างก็เปลี่ยนไปเมื่อศูนย์ดำรงธรรมมาติดประกาศในหมู่บ้านว่าประชาชนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยและที่ดินให้ไปแจ้งความจำนงที่ ส.ป.ก.สระแก้ว

นางทองคำพร้อมกับเพื่อนในหมู่บ้านเดียวกันได้ไปแจ้งความจำนงขอรับที่ดิน ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสำรวจและคัดกรองข้อมูลอย่างละเอียด ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการจัดสรรที่ดินจาก ส.ป.ก. และร่วมกับคนอื่น ๆ จัดตั้งเป็นสหกรณ์เพื่อขอเช่าที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย นี่เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนว่าการรวมตัวกันเป็นกลุ่มและมีภาครัฐเข้ามาเป็นกลไกสำคัญ สามารถพลิกชีวิตให้ผู้ขาดโอกาสได้มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยที่มั่นคงเป็นของตนเองได้ในที่สุด

การเข้าถึงที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยอย่างมั่นคงถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรผู้ยากไร้และขาดโอกาสในสังคม พื้นที่บ้านคลองฝักมิต ถือเป็นตัวอย่างของการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปที่ดิน โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการจัดสรรที่ดิน แต่เป็นกระบวนการสร้างชีวิตใหม่ให้เกษตรกร ผ่านการสนับสนุนแบบบูรณาการจากการดำเนินการร่วมกันของหลายภาคส่วน เช่น การสร้างถนนสายหลักสายซอย โดย ส.ป.ก. การสร้างบ้านพักอาศัยของสมาชิกโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ที่ให้ทุนเป็นวัสดุในการก่อสร้าง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคช่วยเรื่องการปักเสาและพาดสายไฟฟ้า กรมทรัพยากรน้ำช่วยดูแลเรื่องแหล่งน้ำ กรมชลประทานช่วยในเรื่องการสร้างอ่างเก็บน้ำ กรมพัฒนาที่ดินช่วยเรื่องของการดูแลพื้นที่ ดูแลดิน ตรวจสอบดิน เป็นต้น

จากพื้นที่ไร้ชีวิต ชุมชนแห่งความมั่นคง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าทั้งการพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงและการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปที่ดินโดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ไม่ได้มุ่งเน้นที่เรื่องอาศัยเพียงอย่างเดียว หากแต่ได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ ไปพร้อมๆ กัน รวมถึงเรื่องการปรับปรุงสภาพแวดล้อมชุมชนและสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อให้เหมาะสม สอดคล้องกับการอยู่อาศัยและการทำงานหากินของคนในพื้นที่

โครงการบ้านมั่นคงในพื้นที่แห่งนี้ ได้เปลี่ยนพื้นที่ว่างเปล่าและขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ผู้การเป็นชุมชนที่สมบูรณ์และยั่งยืน โดยความสำเร็จนี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่มาจากการวางแผนอย่างรอบด้านและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การปรับปรุงและสร้างระบบสาธารณูปโภคใหม่เป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงนี้ จากที่เคยไม่มีไฟฟ้าและถนนใช้สอย ปัจจุบันชาวบ้านได้มี ถนน ไฟฟ้า และประปาเข้าถึงทุกครัวเรือน ซึ่งเป็นรากฐานที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การมีไฟฟ้าทำให้สามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันและในภาคเกษตรได้ ขณะที่การมีน้ำประปาที่สะอาดและเพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ก็ช่วยลดความกังวลและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำมาหากิน

การมีศาลาอเนกประสงค์ เป็นพื้นที่ส่วนกลางสำหรับทำกิจกรรมร่วมกันก็เป็นสิ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และทำให้ชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในชุมชน

การจัดสรรพื้นที่อย่างเป็นระบบเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ชุมชนแห่งนี้เข้มแข็งขึ้น โดยมีการแบ่งโซนที่อยู่อาศัยออกเป็น 3 โซน และจัดสรรที่ดินทำกิน 5 ไร่ต่อครัวเรือน รวมถึงพื้นที่ส่วนกลาง 2 แปลง สำหรับการประกอบอาชีพและการทำกิจกรรมร่วมกัน การมีที่ดินทำกินเป็นของตัวเองช่วยให้ชาวบ้านไม่ต้องรับจ้างรายวันอีกต่อไป แต่สามารถทำเกษตรผสมผสานเพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน

จากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและการร่วมมือร่วมใจกันของคนในชุมชน ทำให้การพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตของสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภอวังน้ำเย็น คทช. จำกัด ไม่ใช่แค่การพัฒนาในพื้นที่ที่ได้รับการจัดการที่ดิน แต่กลายเป็นชุมชนที่สามารถยืนหยัดและพัฒนาตัวเองได้ พวกเขาได้ร่วมกันเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยว่างเปล่าและขาดแคลนมาเป็นบ้านที่มีความมั่นคง มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเองและมีระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น การมีพื้นที่ส่วนกลางและการร่วมกันกันกำหนดกติกาต่างๆ ทำให้เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในหมู่สมาชิก

พลิกพื้นที่ชีวิตด้วยพลังการออม: สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินวังน้ำเย็น (คทช.)

การก่อตั้งสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินอำเภอวังน้ำเย็น (คทช.) จำกัด เป็นมากกว่าแค่การจัดสรรที่ดิน แต่คือการสร้างรากฐานทางการเงินที่มั่นคงให้กับชุมชน จากการรวมกลุ่มกันออมเงินอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นก้าวสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชาวบ้านอย่างยั่งยืน

ในอดีต แม้จะมีการรวมกลุ่มออมเงินกันบ้าง แต่ก็เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องและไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน แต่เมื่อเริ่มโครงการในปี พ.ศ. 2561 ชาวบ้านทั้ง 36 ครัวเรือนได้เริ่มต้นการออมอย่างจริงจัง โดยมีการออมทั้งแบบรายเดือนเพื่อเป็นทุนตั้งต้นสำหรับประกอบอาชีพ และออมเงินรายวันเพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการ เมื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์อย่าง

เป็นทางการแล้ว ระบบการออมก็ถูกพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้สมาชิกออมหุ้นและเงินฝากอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีผู้รับผิดชอบจัดเก็บและนำฝากธนาคารอย่างเป็นระบบ

การออมของสมาชิกไม่ได้หยุดอยู่แค่การสะสมเงิน แต่ถูกนำไปใช้เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงที่จับต้องได้ในชุมชน อาทิ

การสวัสดิการที่มั่นคง เงินออมส่วนหนึ่งถูกนำไปจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการเพื่อดูแลสมาชิกในยามที่เกิดเหตุไม่คาดฝัน เช่น เกิด เจ็บป่วย หรือเสียชีวิต ทำให้ชาวบ้านมีหลักประกันในชีวิตและลดภาระทางการเงินในยามวิกฤต

สร้างทุนและลดภาระหนี้ สหกรณ์ฯ ทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำสำหรับสมาชิกที่ขาดต้นทุนในการลงทุนทำการเกษตร ช่วยให้ชาวบ้านไม่ต้องหันไปพึ่งพาเงินกู้ธนาคารที่มีดอกเบี้ยสูง ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุดและสร้างความมั่นคงในอาชีพ

ธุรกิจเพื่อส่วนรวม เงินออมของสมาชิกยังถูกนำไปใช้ในธุรกิจ “ซื้อมา-ขายไป” เช่น การจัดหาปุ๋ยและเมล็ดพันธุ์ในราคาที่ถูกกว่าตลาดมาจำหน่ายให้สมาชิก ทำให้ชาวบ้านเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่จำเป็นได้ง่ายขึ้นและลดต้นทุนทางการเกษตร

การดำเนินการเหล่านี้ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับคนในพื้นที่ จากการมีระบบการออมที่เป็นระเบียบช่วยให้ชาวบ้านมีเงินเก็บและมีทุนสำรองสำหรับใช้ในยามฉุกเฉิน และช่วยแก้ปัญหาการไม่มีเงินทุนเพื่อต่อยอดอาชีพ ชาวบ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นจากการเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อลงทุนทำการเกษตร ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาเงินกู้ธนาคารอีกต่อไป และการจัดสวัสดิการต่างๆ ที่สหกรณ์จัดทำให้ช่วยลดความเสี่ยงและความกังวลในชีวิต ทำให้ชาวบ้านสามารถมุ่งมั่นกับการทำมาหากินได้อย่างเต็มที่ สิ่งเหล่านี้ ไม่ได้ทำให้ชาวบ้านมีแค่ที่ดินทำกิน มีบ้านที่มั่นคง แต่ยังมีกลไกทางการเงินที่ช่วยให้พวกเขาสามารถยืนได้ด้วยลำแข้งของตัวเองและสร้างชีวิตใหม่ที่มั่นคงและยั่งยืน

จากลูกจ้างรายวัน สู่เกษตรกรที่มั่นคง

การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. เริ่มต้นขึ้นด้วยแนวทางที่เรียบง่ายแต่มีประสิทธิภาพ โดย ส.ป.ก. ได้เข้ามาสนับสนุนและแนะแนวทางให้เกษตรกรปลูกพืชระยะสั้นและพืชหมุนเวียนเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน เมื่อมีผลผลิตเหลือจากที่บริโภคแล้วจึงนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ ซึ่งแนวทางนี้ช่วยให้เกษตรกรสามารถตั้งตัวได้ เมื่อเกษตรกรมีความเข้มแข็งแล้ว จึงมีการรวมกลุ่มกันปลูกผักขาย และก้าวสู่การดำเนินงานตามหลัก "ตลาดนำการผลิต" อย่างเต็มตัว ซึ่งเป็นผลมาจากการลงนามความร่วมมือระหว่าง ส.ป.ก. และตลาดไท ทำให้เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายที่แน่นอนและสามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด

สมาชิกในแปลงทำเกษตรผสมผสาน ปลูกพืชผักผลไม้หมุนเวียนกันตามแต่ความถนัดของแต่ละคน ผักสวนครัวที่ปลูกก็จะมีโหระพา กะเพรา ถั่วฝักยาว บวบ มะระ มะละกอ ฟัก ฟักทอง ถั่วลิสง และพืชสมุนไพร ที่ตอนนี้

ตลาดมีความต้องการสูง เนื่องจากนับตั้งแต่สถานการณ์โควิด-19 ชาวบ้านก็จะปลูกข้าว ตะไคร้ มะกรูด ขมิ้น ไพร ซึ่ง ผักสวนครัวกับพืชสมุนไพรก็จะนำไปขายเองที่ตลาดในชุมชน และมีพ่อค้ามารับซื้อที่แปลงบ้าง ทำให้มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 10,000 บาท ถือว่าเป็นรายได้ที่ดีเลยทีเดียว

ในแปลงยังปลูกพืชเศรษฐกิจอีกด้วย เช่น มันสำปะหลัง มันแครอท ข้าวโพด นอกจากนี้ยังเลี้ยงไก่ไข่ ไก่พื้นบ้าน ปลาตุ๊ก ปลานิล และยังทำปุ๋ยมูลไส้ดินขายด้วย ซึ่ง ส.ป.ก. สระแก้วก็เข้ามาแนะนำในเรื่องของการแปรรูป ผลผลิตต่างๆ เพราะเมื่อถึงช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตก็จะออกมาแบบล้นตลาด จึงแนะนำให้ทำการแปรรูป ซึ่ง สมาชิกก็ทำมันฉาบภายใต้แบรนด์ “มันฉาบ คทช.421” ถือว่าเป็นสินค้าที่ขายดี ตลาดมีความต้องการ มียอดสั่งซื้อเข้ามาอย่างต่อเนื่อง และตอนนี้สมาชิกก็กำลังจะทำการขายผ่านช่องทางออนไลน์ จากได้ไปเข้าร่วมการอบรม หลักสูตรการตลาดออนไลน์ที่ทาง ส.ป.ก. ส่วนกลางจัดอบรม เพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้วยังให้ความรู้เรื่องดิน ปุ๋ย และฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ดิน มีการส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ยาฆ่าแมลงแบบอินทรีย์ใช้ในแปลงเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถทำเกษตรอินทรีย์ได้อย่างครบวงจร เป็นการลดรายจ่ายด้านต้นทุนการผลิต และยังมีกำไรจากการขายปุ๋ยหมัก ดินเพาะต้นไม้ จำหน่ายผ่านสหกรณ์อีกด้วย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา สมาชิกในกลุ่มมีจำนวน 36 ราย ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า มีความสุขที่ได้มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง มีอาชีพ มีเงิน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ส.ป.ก. สระแก้ว ที่ส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้

และคอยให้คำปรึกษาอยู่เสมอ มีโครงการผักปลอดภัย ผักร่วมใจ ที่ ส.ป.ก. ได้ทำ MOU กับตลาดไท ทำให้มั่นใจว่าปลูกผักแล้วมีตลาดรับซื้อที่แน่นอน ตอนนีสมาชิกรวมกลุ่มก็กำลังดูแลผักในแปลงให้มีคุณภาพตรงตามข้อกำหนดของ MOU เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. ก็เข้ามาช่วยดูแลและตรวจสอบคุณภาพผักเพื่อที่จะได้ส่งผักได้ สามารถวางแผนการผลิตได้ตามความต้องการของตลาด ที่สำคัญผักที่ปลูกก็ปลูกแบบอินทรีย์เพราะยึดหลักที่ว่า “เราปลูกผักปลอดภัยกินเองแบบไหน เราก็จะทำให้ลูกค้าได้กินผักที่ปลอดภัยเช่นกัน”

เดิมทีชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปด้านการเกษตร ทำให้มีรายได้ไม่แน่นอนและไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต แต่หลังจากได้รับที่ดินจัดสรรจาก ส.ป.ก. ชีวิตของพวกเขา ก็เปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง พวกเขาไม่ต้องออกไปรับจ้างนอกบ้านอีกต่อไป แต่สามารถทำเกษตรแบบผสมผสานบนที่ดินของตัวเองได้ ทำให้มีรายได้ที่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน และที่สำคัญคือพวกเขาสามารถสร้างทุนเป็นของตนเองเพื่อนำไปต่อยอดอาชีพในอนาคตได้

พลิกฟื้นสิ่งแวดล้อม: จากความเสื่อมโทรมสู่ชุมชนยั่งยืน

ในอดีตชุมชนเคยเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง ทั้งการจัดการขยะที่ไม่มีระบบ การปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ และการลดลงของพื้นที่สีเขียว ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชาวบ้าน ทั้งกลิ่นเหม็น ปัญหาน้ำเสีย และภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้งและน้ำท่วม ซึ่งทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลงและก่อให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน

แต่เมื่อทุกคนในชุมชนตระหนักถึงปัญหา จึงได้ร่วมกันวางแผนและลงมือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ จากการมีสระน้ำขนาดใหญ่ถึง 61 ไร่ เป็นแหล่งน้ำสำคัญสำหรับเกษตรกรรม ทำให้สามารถบรรเทาปัญหาภัยแล้งได้ นอกจากนี้ การจัดการขยะก็ได้รับการยกระดับด้วยการ แยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ทุกครัวเรือนมีถังขยะเป็นของตัวเอง มีการจัดอบรมการทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร และมีการพัฒนา "จุดรวบรวมขยะอินทรีย์" เพื่อนำไปใช้ในการเกษตร

นอกจากนี้ ชุมชนยังร่วมกันเพิ่มพื้นที่สีเขียวและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านกิจกรรมปลูกต้นไม้ในโอกาสสำคัญต่างๆ ซึ่งดึงดูดให้คนทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่เด็กเยาวชนไปจนถึงผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำให้สภาพแวดล้อมโดยรวมดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ทั้งอากาศที่บริสุทธิ์และบรรยากาศที่น่าอยู่ แต่ยังสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของและความสามัคคีในชุมชน

บทสรุป : จากไร้ที่ดินสู่รากฐานที่มั่นคงและยั่งยืน

เรื่องราวการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชาวบ้านในพื้นที่วังน้ำเย็นคือบทพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชนสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนได้จริง เดิมทีปัญหาการขาดแคลนที่ดินทำให้ชาวบ้านต้องเผชิญกับความไม่มั่นคงในชีวิต แต่ด้วยการจัดสรรที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ทำให้พวกเขามีบ้านอยู่อาศัยอย่างมีศักดิ์ศรี พร้อมระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ครบครัน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ การจัดตั้งสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินวังน้ำเย็น ยังทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมอาชีพและสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และประกอบอาชีพตามศักยภาพของตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนทั้งด้านเงินทุน องค์กรความรู้ และการตลาด ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีรายได้ที่มั่นคง การที่ชาวบ้านได้มีพื้นที่ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมบริหารจัดการทรัพยากรด้วยตนเอง ทำให้พวกเขารู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและสร้างความสามัคคีในชุมชน ซึ่งทำให้พื้นที่วังน้ำเย็นกลายเป็นต้นแบบของการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน และเป็นจุดเริ่มต้นของความหวังในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับชุมชนอื่นๆ ในอนาคต